UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Arquitectura Medieval: Imatge i Funció

2026/2027

Codi: 100554
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs
Història de l'Art	OP	3
Història de l'Art	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Eduardo Carrero Santamaria

Correu electrònic : eduardo.carrero@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al final del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics, però sí és desitjable que s'hagin cursat les assignatures d'Art bizantí, Art romànic, Art gòtic, Art del Renaixement, Art Barroc i Art del segle XIX.

Objectius

En aquesta assignatura, treballarem sobre arquitectura, espai habitat i mobiliari en arquitectura catedralícia des de l'edat mitjana fins al Renaixement. Es partirà d'un coneixement apropiat sobre l'espai i la funció, i com l'ús va condicionar i va mediatitzar l'arquitectura que l'acollia. A més, estudiarem com es moblava i vestia l'edifici, d'acord amb l'activitat que es duria a terme allí. D'altra banda, s'analitzarà la topografia de l'arquitectura i el seu entorn urbà. Tota aquesta anàlisi ens permetrà abordar un intent de reconstrucció del paisatge material, així com els problemes de la creació de tipus arquitectònics i la seva revisió o consolidació fins al segle XVI. La intenció bàsica del temari és abordar la pluralitat de solucions arquitectòniques que es van proposar des de l'Antiguitat Tardana fins al Renaixement. L'assignatura tindrà un vessant radicalment pràctic, centrada en el reconeixement de planimetries, models topogràfics i treball de laboratori, que es comentaran en començar el curs. També es treballarà en l'aplicació a l'estudi pràctic de l'arquitectura del coneixement de les intervencions de restauració sobre el patrimoni edificat i les últimes tècniques d'anàlisis i representació arquitectònica, així com la seva aplicació -a banda dels coneixements historicoartístics adquirits prèviament- per a la restitució virtual i la divulgació de la recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
2. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
5. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
6. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
7. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
8. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
9. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
10. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.

Continguts

1. Per què estudiar l'espai en història de l'arquitectura?

2. Com a investigar sobre catedrals

3. Arquitectura catedralícia. Fonts i historiografia

4. La vida en la catedral. Espai litúrgic i social

5. Catedral i ciutat

6. L'espai catedralici per dones, infants i persones vulnerables

7. Les catedrals entre els segles XIX i XX

8. L'arquitectura catedralícia com a patrimoni a gestionar a segle XXI

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectures i altres	4	0,16	6, 7, 9
Estudi autònom	90	3,6	1, 5, 6, 8, 9
Tutories i proves d'evaluació	5	0,2	2, 3, 4, 7
Classes magistrals	30	1,2	2, 3, 5, 6
Seminaris	21	0,84	2, 3, 4, 7

Tota la matèria del curs estarà distribuïda entre les classes impartides pel professor, les lectures recomanades, el treball individual o en grup sobre un edifici i els seminaris que es realitzaran en classe al voltant dels treballs.

Durant els seminaris, els alumnes exposaran un tema consensuat amb el professor després de treballar-ho prèviament a través de lectures recomanades i altres mitjans d'informació indicats pel professor.

L'assistència als seminaris és obligatòria i els seus continguts formaran part de la matèria general del curs.

Durant els seminaris es valorarà la capacitat de raonament i d'establir debat entre diferents opinions de les expressades per l'alumnat i el professor.

Un dels objectius serà que els treballs realitzats en classe puguin mostrar-se en format pòster en algun dels

espais expositius de la facultat, sempre que hi hagi disponibilitat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en activitats de formació durant les classes	30%	0	0	2, 7
Presentació d'un o més treballs, elaborats individualment o en grup, i exposició oral d'una sinopsi del mateix en hores de tutoria o seminari	30%	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Una o més proves escrites	40%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10

L'avaluació es realitzarà mitjançant tres evidències principals:

1. Un assaig sobre un dels edificis proposats la primera setmana de classe.

2. Participació en les activitats de formació realitzades durant les classes.

3. La prova que es realitzarà a final de curs (amb la possibilitat de fer un parcial al mig del quadrimestre).

Els percentatges de les activitats seran del 40% per a la prova, 30% per l'activitat formativa i 30% per a l'assaig.

Les dates concretes tant de les proves escrites com de l'assaig i l'activitat formativa, seran concretades el primer dia de classe.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Per a poder fer mitjana amb la resta, la mitjana de les dues proves escrites mai es realitzarà amb notes per sota de 4.

En el cas d'haver suspès alguna de les dos proves parcials, l'alumne es podrà presentar a la recuperació del bloc corresponent.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total.

Per participar al procés de recuperació es pot exigir haver obtingut una qualificació mínima final, que no pot superar en cap cas el 3,5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de laqualificaciód'un acte d'avaluació, es qualificarà amb0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir.

En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats no són recuperables.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Avaluació única

Qui opti per l'avaluació única, tindrà tres activitats d'avaluació:

1. Elaboració d'una presentació del contingut de la primera part del temari (temes 1-4) 30%

2. Elaboració d'una presentació del contingut de la segona part del temari (temes 5-8) 30%

3. Examen de curs 40%

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informarà l'alumnat

(Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà laqualificació de \"No avaluable\" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats

d'avaluació.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

Bibliografia

BAUS, Wojciech (2008): "La Catédrale of Joris-Karl Huysmans and the Symbolical Interpretation of the Gothic Cathedral in the 19th Century", *Artibus et Historiae*, 29-57, pp. 165-182.

BERGDOLL, Barry (1995): "The Ideal of the Gothic Cathedral in 1852", en P. Attenbury (ed.), *A. W. N. Pugin. Master of Gothic Revival*, Nueva York, Yale University Press, pp. 103-135.

CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo (2014): "Catedral y liturgia medievales. La definición funcional del espacio y sus usos", en *O clero secular medieval e as suas catedrais. Novas perspectivas e abordagens*, coords. A. M. de Sousa Saraiva y M. R. Barbosa Morujao, Lisboa, pp. 59-100.

CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo (2019): *La catedral habitada. Historia viva de un espacio arquitectónico*, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.

CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo (2026): "Imaginarios de la arquitectura gótica. Un panorama de usos, abusos y resignificaciones hasta la era del turismo cultural", *Vínculos de Historia*, 15, https://vinculosdehistoria.com/index.php/vinculos

CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo (2021): "La generación y gestión del espacio edificado en la arquitectura catedralicia", en J. L. Barriocanal Gómez, S. D. Cura Elena, René Jesús Payo Hernanz, Carlos Izquierdo Yusta (eds.), *El mundo de las catedrales. Pasado, presente y futuro*, Burgos, Fundación VIII centenario, pp.183-198.

CARRERO SANTAMARÍA, Eduardo y RICO CAMPS, Daniel (eds.) (2003): *Catedral y ciudad en la Península Ibérica*, Murcia, Nausicäa.

ERLANDE-BRANDENBURG, Alain (1993): *La catedral*, Madrid, Akal.

GARCÍA MELERO, José Enrique (2002): *Las catedrales góticas en la España de la Ilustración*, Madrid, Encuentro.

NAVASCUÉS PALACIO, Pedro (2019): "Sobre la catedral en el siglo XIX. Mito y realidad", en J. León y J. M.

Goicolea (eds.), *La catedral, ingenium ut aedificare*, Madrid, Fundación Juanelo Turriano, pp. 71-100.

PROUST, Marcel (2025): *La muerte de las catedrales*, ed. Mauro Armiño, Madrid, Punto de vista editores.

RAMALLO ASENSIO, Germán (2010): "Ascenso, caída y destrucción de las actuaciones barrocas en las catedrales españolas", *Semata. Ciencias sociais e humanidades*, 22, pp. 19-44.

RECHT, Roland (1999): *Le voire et le croire. L'art des cathédrales, ss. XIIe-XVème*, París, Gallimard.

SURLAPIERRE, Nicolas, ALONSO-THIVET, Emilie, REIBEL, Laurence y HOVASSE, Jean-Marc (coords.) (2018): *Guerre aux démolisseurs! Victor Hugo et la défense du patrimoine*, Besançon, Silvana Editoriale.

WILSON, Christopher (1990): *The Gothic Cathedral*, Londres, Thames & Hudson.

Programari

Programes processadors de textos

Programes de presentació en línia

Adobe Reader

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest enllaç. Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt